

ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ

ਕਪੂਰ ਜੇ.

ਸਿਵਜੀ ਨੱਥੂਭਾਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਕਪੂਰ, ਜੇ.

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਘ, (2) ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ, ਅਤੇ (3) ਮੈਸਰਜ਼ ਮਯੂਸੂਦਨ ਦਾਸ ਅਤੇ ਬ੍ਰੈਸ., -

ਜਵਾਬਦੇਹ

1954 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰ: 306-ਡੀ.

ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜ (ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ) ਐਕਟ, 1948 ਦਾ LIII-ਨਿਯਮ 32, 57 ਅਤੇ 59-ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ-ਨਿਯਮ 57 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ-ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਿਯਮ 59 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ- ਨਿਯਮ 59 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਭਾਵੇਂ ਨਿਆਂਇਕ, ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ-ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਐਫ) ਜਾਂ (ਜੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 59 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਮਾਨ ਵਿਹਾਰ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵੱਲੋਂ ਡੈਨੀਅਲ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਲੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਫਰਜ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਖਣਿਜ ਰਿਆਇਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 32 ਲੀਜ਼ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਲੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਐਫ) ਜਾਂ (ਜੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ, ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਉਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪੇਸ਼ੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪੇਸ਼ੇ ਜਾਂ ਵਪਾਰ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਕਾਨ ਮਾਲਿਕ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਧਾਰਾ 19 (1) (ਐਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿੱਤੇ, ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ

(ਏ) ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰਿੱਟ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੇ ਕਿ ਉਕਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਮੰਗੇਗੀ। ਮਿਤੀ 28 ਜਨਵਰੀ, 1954 ਦਾ ਹੁਕਮ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ;

(ਬੀ) ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਪਹਿਲੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਨਾਹੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰਿੱਟ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਨੂੰ, ਇਸਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੇ ਨੈਕਰਾਂ, ਅਤੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮਿਤੀ 28 ਜਨਵਰੀ, 1954, ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ, ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਦਮ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ, ਜਾਂ ਉੜੀਸਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 22 ਦਸੰਬਰ, 1952 ਦੇ ਆਪਣੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ, ਜਾਂ ਦੇਣ ਲਈ 28 ਜਨਵਰੀ, 1954 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕਹੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ, ਜਾਂ ਗਰਿਆਜੇਰ ਅਤੇ ਕੰਦਮਾਲ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਲਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ;

(ਸੀ) ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੰਦਮਸ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰਿੱਟ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਨੂੰ, ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਨੈਕਰਾਂ ਅਤੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। 28 ਜਨਵਰੀ, 1954 ਦੇ ਹੁਕਮ, ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ, ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਦਮ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ, ਜਾਂ 22 ਦਸੰਬਰ, 1952 ਦੇ ਆਪਣੇ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਉੜੀਸਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ, ਜਾਂ 28 ਜਨਵਰੀ, 1954 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕਰੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ ਗਰਿਆਜੇਰ ਜਾਂ ਕੰਦਮਾਲ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਲਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ; ਅਤੇ ਜਾਂ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ;

(d) ਕਿ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਨਾਹੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਅਤੇ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰਿੱਟ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ 28 ਤਰੀਕ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕਰੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਜਨਵਰੀ, 1954, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ 22 ਦਸੰਬਰ, 1952 ਦੇ ਆਪਣੇ ਕਰੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

(e) ਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਨੈਕਰਾਂ ਅਤੇ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੈ, ਮਿਤੀ 28 ਜਨਵਰੀ, 1954, ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ, ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਦਮ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ;

(f) ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਇਤਫਾਕ ਨਾਲ; ਅਤੇ

(ਜੀ) ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰਾਹਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਰਿੱਟਾਂ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਐਨ.ਸੀ. ਚੈਟਰਜੀ, ਦੀਨਬੰਧੂ ਸਾਹੂ, ਐਸ.ਐਨ. ਐਂਡਲੇ ਅਤੇ ਜੇ.ਬੀ. ਦਾਡੇਚਾਰਜੀ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

ਪੇਰਸ ਏ. ਮਹਿਤਾ, ਬਿਸ਼ੰਬਰ ਦਿਆਲ, ਐਮ.ਸੀ. ਸੇਤਲਵਾੜ, ਅਟਾਰਨੀ-ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਸ. ਸੁਕਲਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਕਪੂਰ, ਜੋ ਇਹ ਸੰਬਲਪੁਰ ਦੇ ਸ਼ਿਵਜੀ ਨੱਥੂਭਾਈ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਖਣਿਜ ਰਿਆਇਤ ਨਿਯਮਾਂ, 1949 ਦੇ ਨਿਯਮ 59 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਉੜੀਸਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਮੈਸਰਸ ਮਯੂਸੂਦਨ ਦਾਸ ਅਤੇ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਪੇਰਸ ਏ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਦਾਇਰ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 2 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਲਤ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਟਕ ਦੇ ਵਧੀਕ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਯੂਸੂਦਨ ਕੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 80, ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਮੁਦਈ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਦੂਸਰੀ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸੇਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦਾ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਂ ਸ੍ਰੀ ਪੇਰਸ ਏ ਮਹਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਗੰਗਪੁਰ ਦੇ ਰਾਜੇ, ਜਿਸਦਾ ਰਾਜ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਲੇਵਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੇ 5 ਨਵੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਸੁੰਦਰਗੜ੍ਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਗਰਿਆਜੇਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਮਲ ਦੇ ਕੁਝ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਧਾਤੂ ਕੱਢਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 14 ਦਸੰਬਰ 1947 ਨੂੰ ਗੰਗਪੁਰ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਲੇਵੇਂ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ। 13 ਦਸੰਬਰ, 1947 ਨੂੰ, ਗੰਗਪੁਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਨਾਂ ਸਮੇਤ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲਈ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲ ਸੀ। 1 ਜਨਵਰੀ 1948 ਨੂੰ ਰਲੇਵਾਂ ਹੋਇਆ। 29 ਜਨਵਰੀ, 1948 ਨੂੰ, ਉੜੀਸਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗੰਗਪੁਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਦੁਆਰਾ ਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

19 ਦਸੰਬਰ, 1949 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਸਮੇਤ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੀਜ਼ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ "ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ" ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਉਸਨੂੰ 9 ਜਨਵਰੀ, 1950 ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। 4 ਜੁਲਾਈ, 1950 ਨੂੰ, ਡਿਪਟੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਮਾਈਨਜ਼ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਖਾਣ ਲਈ ਵੱਖਰੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਨਿਯਮ 29 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਅਧਿਕਤਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 27 ਜੁਲਾਈ, 1950 ਨੂੰ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਨਿਯਮ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ 200 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਮਯੂਸੂਦਨ ਨਿਯਮ 25 ਦੇ ਤਹਿਤ 500 ਰੁਪਏ, ਭਾਵ, ਹਰੇਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 700 ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਸਨ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਇਹ ਰਸਮੀ ਨੁਕਸਾ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰੁਸਤ ਦਰਖਾਸਤਾਂ 6 ਸਤੰਬਰ, 1950 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 12-10 ਵਜੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

10 ਜੁਲਾਈ, 1950 ਨੂੰ, ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਮਯੂਸੂਦਨ ਦਾਸ ਅਤੇ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਨੇ ਗੜਿਆਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਮਲ ਖਾਣਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਨਿਯਮ 29 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਬਲਕਿ ਨਿਯਮ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ਼ 200 ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ। 24 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੰ: 3 ਨੂੰ ਵੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ 3 ਅਗਸਤ, 1950 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 500 ਰੁਪਏ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ। 5 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੰ: 3 ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ। ਵੱਖਰੀਆਂ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਮੈਸਰਸ ਮਯੂਸੂਦਨ ਦਾਸ ਅਤੇ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਦੁਆਰਾ 6 ਸਤੰਬਰ, 1950 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 1 ਵਜੇ ਉੜੀਸਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ।

22 ਦਸੰਬਰ, 1952 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ 'ਏ' ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ 27 ਜੁਲਾਈ, 1950 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 3, 6 ਸਤੰਬਰ, 1950 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ "ਪੁਰਾਣੇ ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲਿਤ" ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, "ਸ਼ਿਵਜੀ ਨੱਥੂਭਾਈ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ"। ਆਰਡਰ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

"ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਇਲਟੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਖਣਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਗਾਰਿਆਜ਼ੇਰ, ਕੇਂਦਮਲ, ਕਿਨੀਜੀਰਮਾ, ਅਮੇਸਡੇਗੀ ਅਤੇ ਮੋਹੁਲਜੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂਗਨੀਜ਼ ਲਈ ਮਾਈਨਿੰਗ ਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਟੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਢੁਕਵੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉਪਰੋਕਤ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਪਟੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਿਵਜੀ ਨੱਥੂਭਾਈ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ"।

21 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1953 ਨੂੰ, ਇੱਕ ਲੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ "ਕਿਸੇ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ" (ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ)।

ਨਿਯਮ 57 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ 28 ਜਨਵਰੀ, 1954 ਨੂੰ ਨਿਯਮ 59 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਉੜੀਸਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਲੀਜ਼ ਮੈਸਰਜ਼ ਮਧੂਸੂਦਨ ਦਾਸ ਅਤੇ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਗਾਰਿਆਜ਼ੇਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਮਲ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਫਾਈਲ 'ਤੇ 25 ਫਰਵਰੀ 1954 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਕੋਈ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਪਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਅੰਡਰ ਸੈਕਟਰੀ, ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ ਸੀ ਜੇਰਥ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 59 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਮੰਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 59 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 10 ਜੁਲਾਈ, 1950 ਤੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੰ: 3 ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਮਧੂਸੂਦਨ ਦਾਸ ਅਤੇ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਮੰਨਿਆ।

ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜ (ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ) ਐਕਟ, 1948 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਹੈ:-

"ਕਿਉਂਕਿ ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਤੇਲ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਖਣਿਜਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਖਰਚ ਹੈ;"

ਇਸ ਲਈ, ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਮਹਿਜ਼ ਭਰਮ ਸੀ ਅਤੇ ਜਨਹਿਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਪਾਠ ਸੀ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਲੋਚਨਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾਵਾਂ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ। ਸੈਕਸ਼ਨ 5 ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਖਣਿਜ ਲੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਯਮ ਖਣਿਜ ਰਿਆਇਤ ਨਿਯਮ, 1949 ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਅਨੁਸੂਚੀ V II ਆਈਟਮ 36 ਦੇ ਭਾਗ। ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ: -

"36. ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਤੇਲ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਨਿਯਮ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਮੁਨਾਸਬ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ"।

ਸੂਬਾਈ ਵਿਧਾਨਕ ਸੂਚੀ, ਆਈਟਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ: -

ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਤੇਲ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਿਯਮ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀ। ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਬਾਈ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਡੋਮੀਨੀਅਨ ਵਿਧਾਨ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਸੂਚੀ। ਦੀਆਂ ਆਈਟਮਾਂ 54 ਅਤੇ ਸੂਚੀ II ਦੀਆਂ 23 ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਚੈਟਰਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨੁਕਤਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਿਆ- (1) ਕਿ ਨਿਯਮ 59 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ, (2) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ, ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਐਕਟ ਸੀ, ਅਤੇ (3) ਨਿਯਮ 59 ਅਧੀਨ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 19(1) (f) ਅਤੇ (g) ਅਤੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਦੋ ਹੋਰ ਬੇਨਤੀਆਂ ਸਨ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਹੁਕਮ ਸੀ, ਪਰ ਵਿਧੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਨਿਯਮ 59 ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਚੌਥੇ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਈ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਚੈਟਰਜੀ ਨੇ ਇਬਰਾਹਿਮ ਵਜ਼ੀਰ ਮਾਵਤ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ (ਕੰਟਰੋਲ) ਐਕਟ, 1949 ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਹ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 13 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19 (1) (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੱਢਣ ਦਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਪਰਮਿਟ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 19 (1) (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ "ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਵਸਣਾ"; ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਉਸ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 19 ਦੇ ਅਪਵਾਦ 5 ਦੇ ਤਹਿਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਜ਼ਬ ਸ਼ੱਕ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਗੁਲਾਮ ਹਸਨ, ਜੇ., ਨੇ ਕਿਹਾ:-

“ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਹੋਇਆ ਹੈ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਜ਼ਬ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਪਹੁਦਰੇ ਅਤੇ ਬੇਰੋਕ ਵਿਵੇਕ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਜ਼ਬ ਸ਼ੱਕ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 5 ਅਧੀਨ ਜੁਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਚਿੰਤਤ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਉਸ ਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਹ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।”

ਫਿਰ ਪੰਨਾ 940 'ਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

"ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਧਾਰਾ 7 ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੈ, ਇਹ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਫੋਰਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਆਪਣੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਸਕੇ। ਨਾ ਤਾਂ ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 3 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਹੜੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਧਾਰਾ 13 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਧਾਰਾ 7 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ।

ਉੱਥੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਧਾਰਨ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ "ਧਾਰਾ 19 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) (ਈ) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀ" ਮਾਮਲਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

ਠਾਕੁਰ ਰਘੁਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੋਰਟ ਆਫ ਵਾਰਡਜ਼, ਅਜਮੇਰ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਮੇਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਰਟ ਆਫ ਵਾਰਡਜ਼ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 19 (1) (ਐਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਵਾਰਡਜ਼ ਕੋਰਟ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਧਾਰਨ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਮਕਾਨ ਮਾਲਿਕ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਓ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 19 (1) (ਐਫ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇੱਕ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਚੈਟਰਜੀ ਨੇ ਟੀ ਸੀ ਬਸਨਾ ਬਨਾਮ ਟੀ ਨਾਗੱਪਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (1) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਉਸਨੇ ਆਰ ਵੀ ਬਾਈਕਾਟ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2) 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲੜਕੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨਾ। ਦੋ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਵਕੂਫ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂ ਹੜੱਪਣ ਵਾਲਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਾਨਸਿਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 31 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਉੱਘੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੱਖੇ-ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰ ਸਨ। ਲਾਰਡ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਸਨ। ਪਰ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਆਰ ਵੀ

ਬਿਜਲੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ (3), ਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਾਂਗ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਉਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੰਨਾ 205 'ਤੇ ਆਰ. ਵੀ. ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਸਿਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਜ਼ (3) 'ਤੇ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦਾ ਹੈ: -

"ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਰਜਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਰਿੱਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਕਿੰਗਜ਼ ਬੈਂਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ"।

ਇਹ ਹਵਾਲੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ "ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ"। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਕੇਸ ਸ਼੍ਰੀ ਚੈਟਰਜੀ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਨਿਯਮ 54 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਫਿਰ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁਝ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੇ ਲੀਜ਼ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਲੈਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਇਹ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 19 (1) (ਐਫ) ਜਾਂ (ਜੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ, ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਉਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪੇਸ਼ੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਪਾਰ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਕਾਨ ਮਾਲਿਕ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਆਰਟੀਕਲ 19 (1) (ਐਫ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ

ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਭਾਗ II ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਨਾ 57 (ਸਾਈਮੰਡ ਐਡ):-

"ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ"।

ਮਿਸਟਰ ਚੈਟਰਜੀ ਨੇ ਫਿਰ ਬੰਬਈ ਪ੍ਰਾਂਤ ਬਨਾਮ ਕੁਸਲਦਾਸ ਐਸ. ਅਡਵਾਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਫ਼ਾ 725 'ਤੇ ਦਾਸ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦੋ ਹਵਾਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ:-

"(i) ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਸਦਾ ਦਾਅਵਾ ਉਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜੋ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ, ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਹੈ, ਅਤੇ

(ii) ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗੀ, ਤਾਂ, ਭਾਵੇਂ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੋ ਧਿਰਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਐਕਟ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ। ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਅੰਤਮ ਨਿਰਧਾਰਨ ਅਜੇ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਹੋਵੇਗਾ ਬਸ਼ਰਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇ"।

ਪਰ ਮਾਨਯੋਗ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ "ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਮਰਥਨ ਖੋਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਮੰਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 59 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਯਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਲਦਾ ਹੈ:

"59. ਅਜਿਹੀ ਬਿਨੈ-ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਜੇ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਿਕਾਰਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰੇ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੋਧੇ ਜਿਵੇਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ।"

ਇਸ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇਹੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸਬੰਧਿਤ ਰਿਕਾਰਡ, ਸਬੰਧਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਕੋਈ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ "ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ" ਧਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਬੰਬਈ ਪ੍ਰਾਂਤ ਬਨਾਮ ਰੁਸਲਦਾਸ ਐਸ ਅਡਵਾਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਕਾਨੀਆ, ਸੀ ਜੇ., ਪੰਨਾ 631 'ਤੇ ਚਾਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹਨ:-

"ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਮੂਹ, (1) ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ, (2) ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ (3) ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ, (4) ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪੰਨਾ 632 'ਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ:-

"ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਫੈਸਲਾ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।"

ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਹੈ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਸੱਚੀ ਸਥਿਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨਿਆ, ਸੀ ਜੇ, ਦੁਆਰਾ ਪੰਨਾ 633 'ਤੇ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਇਹ ਹੈ: -

"ਇਹ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਫੈਸਲਾ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਹੋਵੇਗਾ"।

ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ, ਜੇ., ਪੰਨਾ 642 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:-

"ਆਮ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ 'ਫੈਸਲਾ' ਸ਼ਬਦ ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਕੁਦਰਤੀ ਸਮੀਕਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। "।

ਪੰਨਾ 729 'ਤੇ ਦਾਸ, ਜੇ. ਨੇ ਖੁਦ ਨੱਕੁਡਾ ਅਲੀ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿਚ ਲਾਰਡ ਰੈੱਡਕਲਿਫ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਲਾਰਡ ਰੈੱਡਕਲਿਫ ਨੇ ਪੰਨਾ 77 'ਤੇ ਕਿਹਾ:-

"ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੰਮਾ ਕਦਮ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ- ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਮਾਨ ਵਿਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਉਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੰਟਰੋਲਰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਨੂੰਨ

ਲਈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਸਰਟੀਓਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਬਚਣ ਲਈ।

ਨਿਯਮ 59 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ "ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਸਮਾਨ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੁਆਰਾ" ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਿਯਮ 59 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਜਵਾਬ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ "ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਰਟੀਓਰੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਸੀ।"

ਖਣਿਜ ਰਿਆਇਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 32 ਲੀਜ਼ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਕੋਈ ਲੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 59 ਬਿਨਾਂ ਜਾਂਚ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਈਸ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਇੱਕ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਦਾਅਵੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵੱਲੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਦੋ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲਤਾ ਜਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫਰਜ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ। ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਖਾਸ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਲੀਜ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਕੌਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ: ਸਟੀਵਨੇਜ ਕੇਸ, ਫਰੈਂਕਲਿਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਮਨਿਸਟਰ ਆਫ ਟਾਊਨ ਐਂਡ ਕੰਟਰੀ ਪਲੈਨਿੰਗ (1) ਵੇਖੋ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ: -

(ਏ) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਿਯਮ 59 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਐਕਟ ਮਹਿਜ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਸ ਅਡਵਾਨੀ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਅਤੇ ਫਜ਼ਲ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨਿਆ, ਸੀ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਲੀ. ਜੇ., ਪੰਨਾ 642 ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

(ਬੀ) ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੂਚੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਖਾਣਾਂ ਦੀ ਲੀਜ਼ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦੇਵੇਗੀ;

(c) ਨਾ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 19(1)(f) ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ (g) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ;

(d) ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਨਿਯਮ 59 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਵੇਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਨਿਯਮ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਡੀਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।